

Okruhy ke zkoušce – Vybrané kapitoly z českých dějin do roku 1918 (KVS/WDCSN)

1) Sámova říše a Velká Morava

Sámova říše – okolnosti jejího vzniku a zániku, Velkomoravská říše a její významní panovníci, misie Konstantina a Metoděje, zánik Velké Moravy a její kultura.

2) Český stát v 10.–12. století

Počátky vlády Přemyslovců a sjednocování českého státu, první čeští světci, vláda Boleslava I. a Boleslava II., krize českého státu na počátku 11. století, významní panovníci českého státu v 11. a 12. století, kultura a umění v době prvních Přemyslovců (románský sloh).

3) Český stát za posledních Přemyslovců

Posílení prestiže českého státu za Přemysla Otakara I. (Zlatá bula sicilská), politický vývoj ve 13. a na začátku 14. století za jednotlivých přemyslovských panovníků, hospodářství a kultura v době posledních Přemyslovců (zemědělství, vznik měst, kolonizace, těžba drahých kovů), Anežka česká.

4) Český stát za vlády Lucemburků

Politický vývoj českého státu po vymření Přemyslovců, Jan Lucemburský, politický a kulturní vzestup českého státu za Karla IV., územní rozsah českého státu za Lucemburků, společenská krize za Václava IV., umění a kultura v období Lucemburků (gotická kultura).

5) Husitství

Příčiny vypuknutí husitské revoluce, Jan Hus, husitský program a jednotlivé proudy v husitství, průběh událostí v letech 1419-1436, basilejský koncil a kompaktáta, důsledky husitství pro český stát, kultura období husitství.

6) České země za Jiřího z Poděbrad a za Jagellonců

Situace v českých zemích po skončení husitské revoluce, vláda Jiřího z Poděbrad a dynastie Jagellonců, spory mezi městy a šlechtou na začátku 16. století, systém stavovského státu v době Jagellonců, hospodářství a kultura českého státu v době Jagellonců (vladislavská gotika).

7) Mocenský nástup Habsburků

Nástup Habsburků na český trůn v roce 1526 a vláda prvních habsburských panovníků (Ferdinand I., Maxmilián II., Rudolf II, Matyáš). Náboženská situace v českých zemích v 16. století, spory mezi stavy a panovníkem, Česká konfese a Rudolfův majestát, vzdělanost a kultura v českých zemích v předbělohorském období (životní styl vyšších vrstev, školství, renesanční kultura).

8) České stavovské povstání, třicetiletá válka a období pobělohorské

Příčiny, průběh a důsledky českého stavovského povstání, Obnovené zřízení zemské, průběh třicetileté války a její důsledky pro český stát, české země v období pobělohorském – vláda jednotlivých panovníků, postavení poddaných, rekatolizace, hospodářství a kultura v tomto období (významné osobnosti české kultury, barokní umělecký sloh).

9) České země v době osvíceneckého absolutismu

Vláda Marie Terezie (války o rakouské dědictví, sedmiletá válka, reformní činnost), vláda Josefa II. (politický vývoj, významné reformy), kultura a vzdělanost v období osvíceneckého absolutismu (klasicismus).

10) Habsburská monarchie v době napoleonských válek a české národní obrození

České země v době napoleonských válek, fáze, instituce, osobnosti a cíle národního obrození.

11) Revoluční léta 1848–1849 v habsburské monarchii a v českých zemích

Evropský kontext revoluce 1848, skupiny, požadavky a cíle revolučního hnutí, austroslavismus, významné osobnosti – F. Palacký, K. H. Borovský a další, průběh a výsledky revoluce – svatodušní bouře, kroměřížský sněm, zrušení poddanství.

12) Politický vývoj v českých zemích v 2. polovině 19. století

Bachovský absolutismus, české politické strany po pádu absolutismu, státoprávní koncepce české politiky, fundamentální články, česko-německé vztahy, pasivní a aktivní fáze české politiky, diferenciacie českého politického života v 90. letech 19. století, osobnost T. G. Masaryka.

13) 1. světová válka a vznik ČSR

Česká domácí politika v průběhu 1. světové války – její proměny a cíle (základní konsekvence), československý zahraniční odboj a československé legie, významné dokumenty české politiky, 28. říjen 1918.

Základní doporučená studijní literatura:

HARNA, J., FIŠER, R. *Dějiny českých zemí. I., II.* Praha: Fortuna, 1998.

PETRÁŇ, J. A KOL. *Dějiny Československa. I, II.* Praha: SPN, 1990.

ČORNEJ, P. a kol. *Dějiny země Koruny české. I, II.* Praha: Paseka, 1992.

Studijní opory na internetových stránkách Katedry společenských věd PdF UP (sekce Dokumenty):

Kapitoly z českých dějin do roku 1918 – viz <http://ksv.upol.cz/txt/VDCD.pdf>